

امتحان نهایی: فارسی ۳	رشته: همه رشته‌های نظری	تألیفی	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
ردیف	سؤالات	نمره	
	قلمرو زبانی (۷ نمره)		
۱	معنی واژه مشخص شده را بنویسید. «هَمْتَم بدرقه راه کن ای طایر قدس که دراز است ره مقصد و من نوسفرم»	۰/۲۵	
۲	واژه «اندیشه» در بیت «چو بشنید خسرو از آن شاد گشت / روانش ز اندیشه آزاد گشت» با کدام واژه در عبارت «خلق از مکاید فعلش به جهان برفتند و از کُربت جورش راه غربت گرفتند.» مترادف است؟	۰/۲۵	
۳	معنی واژه «دستور» در بیت «چه نیکو گفت با جمشید دستور / که با نادان نه شیون باد و نه سور» با کدام بیت همانند است؟ (الف) گر آیدونک دستور باشد کنون (ب) به دستور فرمود تا ساروان بگوید سخن پیش تو رهنمون هیون آرد از دشت صد کاروان	۰/۲۵	
۴	فرهنگستان، واژه را به جای واژه‌های بیگانه «هال» و «لابی» به تصویب رسانده است.	۰/۲۵	
۵	واژه درست املایی را انتخاب کنید. (الف) جیر، نوعی چرم (دَبَاقی / دَبَاقی) شده با سطح نرم و پرزدار است. (ب) زاری و فریاد که در مصیبت و (محنت / مهنت) برآرند.	۰/۵	
۶	نادرستی املایی را بیابید و درست آن را بنویسید. (الف) شبیح همان سایه موحوم از کسی یا چیزی است. (ب) در انجام کارها تعلل و احمال می‌نمود.	۰/۵	
۷	سه واژه از نظر املایی نادرست هستند؛ درست آن‌ها را بنویسید. «زیبایی عزلی خداوند - مار غاشیه - انحام آن تیربار - مصاحبت و مخاصمت - سال آذگار - سلاح خودکار آتشین»	۰/۷۵	
۸	کدام گزینه فاقد غلط املایی است؟ (الف) قومی مقلوب و مقهور بیگانه گشت. (ج) دشت به این بزرگی را مین‌گزاری کردم. (ب) در نظرم پرمحابت و باعظمت جلوه کرد. (د) زغال منقل و نفت بخاری آفت بود.	۰/۲۵	
۹	با توجه به بیت «سرو و مهت نخوانم، خوانم، چرا نخوانم؟ / هم ماه با کلاهی، هم سرو با قبایی»، درستی یا نادرستی گزاره‌های زیر را مشخص کنید. (الف) دارای پنج جمله است و در همه جملات «نهاد» محذوف است. (ب) نقش هر دو واژه «سرو» همانند است و نوع واو «عطف» است. (ج) سه جمله با ساختار «نهاد + مفعول + مسند + فعل» مشاهده می‌شود.	۰/۷۵	
۱۰	«چون» در کدام گزینه «حرف اضافه» است؟ (الف) چون بود کاکلیم ما را شاه نیست؟ (ب) به خاطر داشتیم که چون به درخت گل رسم دامنی پر کنم هدیه اصحاب را. (ج) چون گشت زمین ز جور گردون (د) انصاف و عدل داشت موافق بسی ولی بیش از این بی‌شاه بودن راه نیست سرد و سیه و خاموش و آوند، چون فترخی، موافق ثابت قدم نداشت	۰/۲۵	
۱۱	در گروه اسمی «دو رنگ پلو» هسته را مشخص کنید.	۰/۲۵	
۱۲	وابسته وابسته را در عبارت «طاق ضربی دروازه‌های آن» مشخص کنید و نوع آن را بنویسید.	۰/۵	
۱۳	نوع حذف فعل در عبارت «فرزند، تو را سرزنش نمی‌کنم؛ زیرا خود به قدر کفایت متنبه شده‌ای.» چیست؟	۰/۲۵	
۱۴	نوع نقش تبعی را در جمله «عشق، همه خود آتش است.» مشخص کنید.	۰/۲۵	

ردیف	سؤالات	نمره				
۱۵	در جمله «اطفال شاخ را به قدوم موسم ربیع کلاه شکوفه بر سر نهاده»: (الف) چند ترکیب اضافی مشاهده می‌شود؟ (ب) نقش واژه «اطفال» چیست؟	۵/۰				
۱۶	با توجه به بیت «غلام عشق شو کاندیشه این است / همه صاحب‌دلان را پیشه این است»: (الف) حرف ربط را بیابید و نوع آن را بنویسید. (ج) یک ترکیب وصفی در مصراع دوم بیابید.	۱				
۱۷	مصراع اول بیت زیر را به شیوه معیار بنویسید. «چه نیکو گفت با جمشید دستور که با نادان نه شیون باد و نه سور»	۲۵/۰				
	قلمرو ادبی (۵ نمره)					
۱۸	ابیات زیر را کامل کنید. (الف) یوسف، بگو که هیچ نیاید برون ز چاه (ب) به هر مجلس به هر زندان به هر شادی به هر ماتم	۱				
۱۹	با توجه به شعر «این، گلیم تیره بختی‌هاست / خیس خون داغ سهراب و سیاوش‌ها / روکش تابوت تختی‌هاست» پاسخ دهید. (الف) عبارت «گلیم تیره بختی‌ها» دارای آرایه‌های کنایه، و است. (ب) کدام واژه ایهام دارد؟ (ج) تلمیح را توضیح دهید.	۱				
۲۰	هر بیت و عبارت را به آرایه‌های متناسب خود وصل کنید. <table><tr><th>ابیات و عبارات</th><th>آرایه‌ها</th></tr><tr><td>(الف) دیروز اگر سوخت غم برگ و بار من و تو / امروز می‌آید از باغ بوی بهار من و تو (ب) پهلوان هفت‌خوان اکنون طعمه دام و دهان خوان هشتم بود (ج) با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است / ما را فراغتی است. که جمشید جم نداشت (د) در این مقام، طرب بی‌تعب نخواهد دید / که جای نیک و بد است این سرای پاک و پلید</td><td>(۱) تشخیص - تشبیه (۲) جناس - تلمیح (۳) مجاز - جناس (۴) استعاره - تضاد</td></tr></table>	ابیات و عبارات	آرایه‌ها	(الف) دیروز اگر سوخت غم برگ و بار من و تو / امروز می‌آید از باغ بوی بهار من و تو (ب) پهلوان هفت‌خوان اکنون طعمه دام و دهان خوان هشتم بود (ج) با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است / ما را فراغتی است. که جمشید جم نداشت (د) در این مقام، طرب بی‌تعب نخواهد دید / که جای نیک و بد است این سرای پاک و پلید	(۱) تشخیص - تشبیه (۲) جناس - تلمیح (۳) مجاز - جناس (۴) استعاره - تضاد	۱
ابیات و عبارات	آرایه‌ها					
(الف) دیروز اگر سوخت غم برگ و بار من و تو / امروز می‌آید از باغ بوی بهار من و تو (ب) پهلوان هفت‌خوان اکنون طعمه دام و دهان خوان هشتم بود (ج) با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است / ما را فراغتی است. که جمشید جم نداشت (د) در این مقام، طرب بی‌تعب نخواهد دید / که جای نیک و بد است این سرای پاک و پلید	(۱) تشخیص - تشبیه (۲) جناس - تلمیح (۳) مجاز - جناس (۴) استعاره - تضاد					
۲۱	هر بیت را به ویژگی مختص خود وصل کنید. <table><tr><th>ابیات</th><th>ویژگی</th></tr><tr><td>(الف) کرین دو یکی گر شود نابکار / از آن پس که خواند مرا شهریار؟ (ب) سیاوش سیه را به تندی بتاخت / نشد تنگ‌دل جنگ آتش بساخت (ج) آن کسی را که در این ملک، سلیمان کردیم / ملت امروز یقین کرد که او اهرمن است (د) بگفت آن‌جا به صنعت در چه کوشند؟ / بگفت انده خرنده و جان فروشنده</td><td>(۱) مناظره (۲) غزل اجتماعی (۳) زمینه قهرمانی حماسی (۴) استفهام انکاری</td></tr></table>	ابیات	ویژگی	(الف) کرین دو یکی گر شود نابکار / از آن پس که خواند مرا شهریار؟ (ب) سیاوش سیه را به تندی بتاخت / نشد تنگ‌دل جنگ آتش بساخت (ج) آن کسی را که در این ملک، سلیمان کردیم / ملت امروز یقین کرد که او اهرمن است (د) بگفت آن‌جا به صنعت در چه کوشند؟ / بگفت انده خرنده و جان فروشنده	(۱) مناظره (۲) غزل اجتماعی (۳) زمینه قهرمانی حماسی (۴) استفهام انکاری	۱
ابیات	ویژگی					
(الف) کرین دو یکی گر شود نابکار / از آن پس که خواند مرا شهریار؟ (ب) سیاوش سیه را به تندی بتاخت / نشد تنگ‌دل جنگ آتش بساخت (ج) آن کسی را که در این ملک، سلیمان کردیم / ملت امروز یقین کرد که او اهرمن است (د) بگفت آن‌جا به صنعت در چه کوشند؟ / بگفت انده خرنده و جان فروشنده	(۱) مناظره (۲) غزل اجتماعی (۳) زمینه قهرمانی حماسی (۴) استفهام انکاری					
۲۲	در عبارت‌های «فیه ما فیه - منطق الطیر - قصه‌های دوشنبه - کلیله و دمنه - تمهیدات - تذکرة الاولیا - تیرانا»: (الف) دو اثر از مولانا و دو اثر از عطار وجود دارد. (ب) دو اثر دارای مترجم هستند. (ج) یک اثر از مهرداد اوستا بیابید. (د) یک اثر مرتبط با ادبیات عرفانی بیابید.	۱				
	قلمرو فکری (۸ نمره)					
۲۳	در بیت «به سوزی ده کلامم را روایی / کز آن گرمی کند آتش گدایی» ارزش‌بخشی کلام شاعر به وسیله چه چیزی مطرح است؟	۲۵/۰				
۲۴	از این بهانه‌تراشی‌هایش داشتم شاخ درمی‌آوردم. بی‌اختیار در خانه را باز کرده و این جوان نمک‌شناس را مانند موشی که از خمره روغن بیرون کشیده باشند، بیرون انداختم.» منظور از «جوان نمک‌شناس» کیست؟	۲۵/۰				
۲۵	کدام مصراع نمایانگر وادی پس از توحید است؟ (الف) هفت دوزخ همچو یخ افسرده‌ای است (ب) کار دائم درد و حسرت آیدت	۲۵/۰				

ردیف	سؤالات	نمره
۲۶	گوینده «روزگاری دراز در بهشت به سر برده‌ام، مار با من آشنا شد. آشنایی با او سبب گردید که مرا از بهشت بیرون کنند.» کیست؟	۰/۲۵
۲۷	به سؤالات زیر پاسخ دهید. الف) یکی از راویان «هفت‌خوان رستم» را نام ببرید. ب) راوی «خوان هشتم» کیست؟	۰/۵
۲۸	در بیت «بنده حلقه به گوش ار نوازی برود / لطف کن لطف که بیگانه شود حلقه به گوش»: الف) منظور از «نواختن» چیست؟ ب) نتیجه لطف کردن چیست؟	۰/۵
۲۹	در بیت «همی داد مژده یکی را دگر / که بخشود بر بی‌گنه دادگر» منظور از «بی‌گنه» و «دادگر» کیست؟	۰/۵
۳۰	عبارت «می‌خواستم که چون دیگر بچه‌ها در گوشه‌ای خودم را گم کنم.» چه مفهومی را می‌رساند؟	۰/۲۵
۳۱	عبارت «پاداش هر زخمه سنجی را دست‌های کریم تو میوه‌ای چند شیرین ایثار کند.» دربردارنده کدام ویژگی اخلاقی است؟	۰/۲۵
۳۲	در عبارت «ریگ آموی پرنیان شد. بوی جوی مولیان مدهوشم کرد. پا به رکاب گذاشتم و به سوی بخارا بال و پر گشودم.» جمله اول و آخر چه مفهومی را می‌رسانند؟	۰/۵
۳۳	با توجه به متن «آن شب نیز ماه با تلالؤ پرشکوهش از راه رسید و گل‌های الماس شکفتند و قندیل زیبای پروین سر زد و آن جاده روشن و خیال‌انگیزی که گویی یک‌راست به ابدیت می‌پیوندد: «شاهراه علی»، «راه مکه»!» به پرسش‌ها پاسخ دهید. الف) منظور نویسنده از «گل‌های الماس» چیست؟ ب) «شاهراه علی» و «راه مکه» بیانگر چیست؟	۰/۵
۳۴	ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بازگردانید. الف) دیروز در غربت باغ من بودم و یک چمن داغ (۰/۵) ب) به نیروی یزدان نیکی‌دهش ج) روزها گر رفت، گو رو، باک نیست د) تو قلب فسرده زمینی ه) مهمان‌ها سخت در محذور گیر کرده و تکلیف خود را نمی‌دانند. (۰/۵) و) برخی از مرغان از همراهی باز ایستادند و زبان به پوزش گشودند. (۰/۵) ز) وصل به حسن ممکن نشود الا به واسطه عشق. (۰/۵) ح) منت خدای را عزوجل که طاعتش موجب قربت است. (۰/۵)	۴
۲۰	موفق باشید.	

پاسخ تشریحی آزمون جامع (2)

۱- دعا (۰/۲۵)

۲- اندیشه = کربت = غم (۰/۲۵)

۳- در صورت سؤال و گزینه (ب)، هر دو به معنای «وزیر» هستند. (۰/۲۵)

۴- سرسرا (۰/۲۵)

۵- الف) دباغی (۰/۲۵) ب) محنت (۰/۲۵)

۶- الف) موحوم ← موهوم (۰/۲۵) ب) احمال ← اهمال (۰/۲۵)

۷- عزلی ← ازلی (۰/۲۵) انحدام ← انهدام (۰/۲۵) آذگار ← آرگار (۰/۲۵)

۸- گزینه (د) [مقلوب ← مغلوب / محابت ← مهابت / مین گزاری ←

مین گذاری]

۹- الف) درست (۰/۲۵) [در سه جمله اول «من» و در جمله های چهار و پنج

«تو» محذوف است. ب) درست (۰/۲۵) [هر دو مسند هستند. ج) درست

(۰/۲۵) [در مصراع اول، فعل «خواندن»، سه جمله با الگوی «نهاد + مفعول +

مسند + فعل» می سازد.]

۱۰- گزینه (د) (۰/۲۵) «چون» در معنای «مثل و مانند» ادات تشبیه و حرف اضافه

است. در بیت (الف) معنای «چگونه» و در بیت (ب) و (ج) معنای «زمانی که» می دهد.

۱۱- پلو (۰/۲۵) [در گروه اسمی دارای «ممیز»، آخرین واژه هسته است.]

۱۲- آن (۰/۲۵) مضاف الیه مضاف الیه (۰/۲۵)

نکته! «آن» زمانی صفت محسوب می شود که پس از آن، اسم بیاید!

۱۳- معنایی (۰/۲۵) «فرزند» منادا است: فرزند [با تو هستم]

۱۴- خود: بدل (۰/۲۵)

۱۵- الف) ۵ (۰/۲۵) [سر اطفال - اطفال شاخ - قدوم موسم - موسم ربیع -

کلاه شکوفه]

نکته! «را» فکت اضافه همیشه ترکیب اضافی می سازد. ابتدا جمله را مرتب

کنید و سپس ترکیبها را بشمارید.

ب) مضاف الیه (۰/۲۵)

۱۶- الف) که (۰/۲۵) وابسته ساز (۰/۲۵) ب) «است» در معنای «می باشد»:

مضارع اخباری (۰/۲۵) ج) همه صاحب دلان (۰/۲۵)

۱۷- دستور با جمشید چه نیکو گفت. (۰/۲۵)

۱۸- الف) ترسم تو را ببیند و شرمندگی کشد (۰/۵) ب) به هر حالت که بودم

با تو بودم؛ میهن ای میهن! (۰/۵)

۱۹- الف) حس آمیزی (۰/۲۵) تشبیه (۰/۲۵) [نسبت دادن رنگ به بخت -

تشبیه تیره بختیها به گلیم] ب) داغ (۰/۲۵) [۱) گرم ۲) اندوه] ج) شاعر به

کشته شدن سهراب، سیاوش و تختی اشاره می کند که آنها هم مانند رستم با

ناجوانمردی کشته شدند. (۰/۲۵)

۲۰- الف) ۳ (۰/۲۵) [مجاز: دیروز و امروز مجاز از قبل و بعد انقلاب / جناسها:

بار، باغ - بار، بهار] ب) ۱ (۰/۲۵) [تشبیه: خوان هشتم به دام و پهلوان هفت خوان

به طعمه / تشخیص: نسبت دادن دهان داشتن به خوان هشتم] ج) ۲ (۰/۲۵)

[تلمیح: جام جهان نمای جمشید / جناس: ما، مال] د) ۴ (۰/۲۵) [استعاره: سرای

پاک و پلید استعاره از دنیا / تضاد: پاک، پلید - نیک، بد]

۲۱- الف) ۴ (۰/۲۵) ب) ۳ (۰/۲۵) ج) ۲ (۰/۲۵) د) ۱ (۰/۲۵)

۲۲- الف) نادرست (۰/۲۵) [فیه ما فیه: مولانا / منطق الطیر و تذکرة الاولیا: عطار]

ب) درست (۰/۲۵) [قصه های دوشنبه: عبدالحسین زرّین کوب / کلیله و دمنه:

نصرالله منشی] ج) تیرانا (۰/۲۵) د) فیه ما فیه یا تذکرة الاولیا یا تمهیدات (۰/۲۵)

۲۳- عشق (۰/۲۵)

۲۴- مصطفی (۰/۲۵)

۲۵- گزینه (ب) (۰/۲۵) [وادی پس از توحید، حیرت است.]

۲۶- طاووس (۰/۲۵)

۲۷- الف) زادسرو مرو یا ماخ سالار (۰/۲۵) ب) ماث یا مهدی اخوان ثالث (۰/۲۵)

۲۸- الف) لطف و محبت کردن (۰/۲۵) ب) حتی دشمن هم تبدیل به بنده

فرمانبردار می شود. (۰/۲۵)

۲۹- بی گنه: سیاوش (۰/۲۵) دادگر: خدا (۰/۲۵)

۳۰- پنهان کردن و گوشه نشینی یا تنهایی گزینی یا با خود خلوت کردن (۰/۲۵)

۳۱- خوبی در برابر بدی (۰/۲۵)

۳۲- حل مشکلات و فراهم شدن زمینه برای بازگشت (۰/۲۵) با خوشحالی و

اشتیاق به سوی جایی رفتن (۰/۲۵)

۳۳- الف) ستارگان (۰/۲۵) ب) کهکشان راه شیری (۰/۲۵)

۳۴- الف) قبل از انقلاب (۰/۲۵) در غربی وطن پر از درد و داغ بودیم.

(۰/۲۵) ب) به یاری خداوند نیکی کننده (۰/۲۵) از این کوه آتش هیچ نگرانی و

ترسی به دل راه نخواهم داد. (۰/۲۵) ج) اگر عمر ما به سبب غم گذشت بگو

بگذرد، ترسی نیست (۰/۲۵) ای عشق (معشوق) تو پایدار بمان ای آن که جز تو

پاکی وجود ندارد. (۰/۲۵)

د) ای کوه دماوند تو قلب ناراحت و یخ زده زمین هستی (۰/۲۵) که از شدت درد،

ورم کرده است. (۰/۲۵) ه) مهمانها به شدت در رودبایستی افتاده اند (۰/۲۵)

و نمی دانند چه باید انجام دهند. (۰/۲۵) و) تعدادی از پرندگان از همراهی راه

انصراف دادند (۰/۲۵) و عذرخواهی کردند (۰/۲۵) ز) رسیدن به حُسن و زیبایی

ممکن نیست مگر به کمک عشق. (۰/۵) ح) شکر و سپاس برای خداوند عزیز و

بلندمرتبه است (۰/۲۵) که اطاعت از او موجب نزدیکی می شود. (۰/۲۵)